

"Təsdiq edirəm"
Tədris məsələləri üzrə prorektor
vəzifəsini icra edən:

dos. Zaur Məmmədov
"15" may 2026-cı il

Fənn sillabusu

İxtisas: 6007001-Aqronomloq

Fakultet: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər

I Fənn haqqında ümumi məlumat:

Fənnin adı: Əmək mühafizəsi (Program Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin F-370 nömrəli 13.08.2020-ci il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir).

Kodu: İPF-B06

Tədris ili: III kurs (2026-2027) Semestr: VII

Tədris yükü (saat) : Auditoriya saati: 10 saat (5 saat mühazirə, 5 saat seminar)

Təhsilalma forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 3

II. Müəllim haqqında məlumat

Adı,soyadı,elmi dərəcəsi və elmi adı: Quliyev Vagif Şahverən oğlu, Cəfərova Aytac Amil qızı

Məsləhət günləri və saati: III gün 14:00 – 16:00

E-mail ünvanı: vaqif.quliyev.1960@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Füzuli küç. 170-a

III.Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

1. S.Mehbaliyev , T.Quliyev, N.Muradov "Əməyin mühafizəsi". Bakı -2009
2. B.Ə.Həsənov "Əmək mühafizəsi". Bakı.Maarif 1986
3. O.C. Orucov "İstehsalat sanitariyasının ümumi məsələləri və əməyin gigiyenası" Gəncə-1986
4. F.Ə.Əliyev, X.M.Mustafayev " Əmək mühafizəsinin hüquqi və təşkilati əsasları" Gəncə-1998
5. F.Ə.Əliyev, S.Ş.Vəliyev Ü.R.Əliyev " Elektrik təhlükəsizliyinin hüquqi məsələləri" Gəncə-2002
6. F.Ə.Əliyev. O.C.Orucov " Əmək mühafizəsinin hüquqi məsələləri" Gəncə-2002
7. AR Əmək qanunları məəcəsi "Huquq Ədəbiyyatı" Bakı-2011
8. "Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası " Bakı Qanun-2011

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur

V.Korekvizitlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Əmək mühafizəsi sahəsində qüvvədə olan qanunvericilik və normativ sənədləri, təhlükəli və zərərli istehsalat amilləri və onların insan orqanizminə təsirini, zərərli amillərdən mühafizə vasitələri və üsulları: istehsalat sanitariyasının əsas tələblərini,şəxsi gigiyena məsələlərini, görülən işə uyğun təhlükəsizlik texnikası qaydalarını, müəssisədə rəhbərliyin və mütəxəssislərin əmək mühafizəsi sahəsində hüquq və vəzifələrini öyrənir.

Əməyin mühafizəsi fənninin tədrisi məqsədi müvafiq sahələrdə təhlükəsiz və sağlam əmək şəraiti yaratmaq üçün, tələbələr seçdiyi ixtisasa uyğun lazımı bilik,təcrübi bacarıq və düzgün işləmək vərdişini aşılamaqdır.

VII.Davamiyyətə verilən tələblər: : Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cu il tarixi qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda

telebe hemin fenden imtahana buraxilmir ve onun hemin fenn uzre akadem qalir.

VIII.Qiymetlendirme: Fenn uzre telebelerin biliyi 100 balliq sistemle qiymetlendirir. Yeni telebenin fenn uzre toplaya bileceyi balin maksimum miqdari 100-a beraberdir. balin yarisı (50 balı) telebenin semestr muddetinde fealiyyetinin neticesine (ca qiymetlendirme), diger yarisı ise (diger 50 balı) imtahanin neticesine (araliq qiymetlendirme) gore verilir.

Fenn uzre cari qiymetlendirmenin neticesine gore verilən maksimum 50 bala asagidakilar daxildir:

-20 bal - seminar derslerinde fealiyyetine gore;

-30 bal - kollokviumların neticelerine gore.

Qiymetlendirme zamanı LDU-nun Elmi Surasinin 16 may 2024-cu il tarixli qerarına uyğun olaraq qiymetlendirme meyarları nezər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdari 50-dir. İmtahan yazılı sekilde aparilir ve imtahan biletine bir qayda olaraq fenn uzre tedris olunan movzulara aid 5 sual daxil edilir. Her sual maksimum 10 bal olmaqla qiymetlendirilir (asagida qeyd olunan qiymet meyarına esasen) ki, bu da toplamda fenn uzre araliq qiymetlendirmenin neticesine gore verilən maksimum 50 balı teskil edir.

Qiymet meyarları asagidakılardır:

-10 bal - telebe keçilmiş materialı derindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;

-9 bal - telebe keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açə bilir;

-8 bal - telebe cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal - telebe keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir;

-6 bal - telebenin cavabı əsasən düzgündür;

-5 bal - telebenin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;

-4 bal - telebenin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

-3 bal - telebenin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;

-1-2 bal - telebenin mövzudan qismən xəbəri var;

-0 bal - cavab yoxdur.

Telebenin fenn uzre araliq qiymetlendirme balının (imtahanda topladıqı balın) miqdari 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə telebenin fenn uzre araliq qiymetlendirme balı cari qiymetlendirme balına (semestr ərzində tedris fealiyyeti neticesində topladıqı bala) əlavə olunmur.

Fenn uzre cari və araliq qiymetlendirmenin ümumi neticesine gore telebenin biliyi yekun olaraq asagidakı kimi qiymetlendirilir:

№	Bal	Qiymet	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Telebe Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını

pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə-5 saat, seminar-5 saat. Cəmi 10-saat

№	Keçirilən mövzuların adı və məzmunu	Mühazirə	Seminar	Tarix
1	2	3	4	5

qiyətləndirilməyə
berəbərdir. (Cəmi)
nəticəsinə (əralıq
50 bala

1	Mövzu 1 : Əməyin mühafizəsi fənninin məzmunu, hüquqi vəzifələri və bu sahədə işlərin təşkili Plan: 1. Əmək mühafizəsi və təhlükəsizliyi fənninin inkişaf tarixi. Əmək mühafizəsi sahəsindəki nailiyyətlər. 2. Əmək mühafizəsi fənnində qəbul edilmiş terminlər və onların məzmunu. 3. Əmək qanunvericiliyində işlədilən əsas məfhumlar 4. Əmək hüququnun qanunvericilik mənbələri 5. Əmək Təhlükəsizliyi Standartlar Sistemi 6. İş vaxtı, istirahət vaxtı və işçilərin məzuniyyət hüquqları 7. İşçilərin və iş yerlərinin attestasiyası 8. Əmək mühafizəsi tədbirlərinin planlaşdırılması və maliyyələşdirilməsi 9. Əmək mühafizəsinin öyrədilməsi və təlimatların növləri 10. Əmək mühafizəsi norma və qaydalarına dövlət nəzarəti 11. Əmək mühafizəsi qaydalarının pozulmasına görə məsuliyyətlər	2	2	
2	Mövzu: 2 İstehsalat sanitariyası, səs-küydən mühafizə və elektrik təhlükəsizliyi Plan: 1. Əmək gigiyenası və istehsalat sanitariyası haqqında anlayış 2. İstehsalat otaqlarının və iş yerlərinin mikroiqlimi 3. İstehsalat tozu və onun zərərli təsirindən mühafizə üsulları 4. İşçilərin kollektiv və fərdi mühafizə vasitələri 5. Səs-küyün insan orqanizminə təsiri 6. Səs-küydən mühafizə üsulları və səs-küydən fərdi mühafizə vasitələri 7. Titrəyişlərin insan orqanizminə təsiri və titrəyişlərlə mübarizə üsulları 8. Elektrik cərəyanı ilə zədələnmənin əsas səbəbləri 9. Elektrik cərəyanının canlı orqanizmə təsiri 10. Elektrik zədələnməsindən mühafizə üsulları və vasitələri 11. Mexaniki zədələnmələrdə və Sümük sınması zamanı ilk yardım. 12. Donma zamanı və Zəhərlənmədə ilk yardım 13. İstilik zərbəsində və yanma hadisələrində ilk yardım 14. Elektrik cərəyanı ilə zədələnmə zamanı ilk yardım.	2	2	
3	Mövzu 3: Yanğın təhlükəsizliyi və zərərçəkmişlərə ilk tibbi yardım Plan: 1. Yanma, yanma üçün vacib olan şərait 2. Yanma qabiliyyətinə görə materialların təsnifatı 3. Konstruksiya və materialların odadavamlığı və Yanğın profilaktikası 4. Odsöndürücü maddə və tərkiblər	1	1	

5. Yanğınsöndürmə avadanlığı və ləvazimatı.		
Cəmi :10 saat	5	5

XI. Fənn üzrə tələblər:

Fənnin tədrisi məqsədi müvafiq sahələrdə təhlükəsiz və sağlam əmək şəraiti yaratmaq üçün, tələbələr seçdiyi ixtisasa uyğun lazımı bilik, təcrübə bacarıq və düzgün işləmə verdişini aşılamaqdır.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- müəhazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimatlar və müzakirələr, debatlar;
- qrup qiymətləndirməsi;

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

FTN 1. Müəssisələrdə sağlam və təhlükəsiz iş şəraitinin təşkili. Müəssisə, idarə və təşkilatlarda əməyin mühafizəsi xidmətinin təşkilinə dair qanunvericilik. Əmək mühafizəsinin hüquqi və təşkilatı məsələləri. Əməyin mühafizəsinin əsas prinsipləri və işçinin hüququnun təminatı. Müəssisələrdə əməyin mühafizəsi xidmətləri və nəzarət.

FTN 2. Müəssisələrdə (qida və yeyinti sənayesində) sağlam iş şəraitinə qoyulan tələblər. İş zonası havasına sanitariya-gigiyena tələbləri.

FTN 3. Müəssisələrin (qida və yeyinti sənaye sahələrinin) planlaşdırılmasında gigiyenik-texniki və sanitariya normaları.

FTN 4. Müəssisələrdə (qida və yeyinti sənaye müəssisələrində) ventilyasiya sistemlərinin təşkili. İstehsalat otağında tələb olunan hava mübadiləsinin təyini. İstehsalat zərərləri və onlardan mühafizə.

FTN 5. Əməyin gigiyenası və istehsalat sanitariyasının əsasları.

FTN 6. Azərbaycanda yeyinti sənayesi. Müxtəlif yeyinti sahələri üzrə təhlükəsizlik tələbləri. Qida məhsullarının təhlükəsiz saxlanması və emalı müəssisələrinə qoyulan təhlükəsizlik tələbləri.

XIV Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Kollokvium sualları

1. Əmək mühafizəsi fənnində qəbul edilmiş terminlər və onların məzmunu.
2. İş vaxtı, istirahət vaxtı və işçilərin məzuniyyət hüquqları
3. Əmək mühafizəsi tədbirlərinin planlaşdırılması və maliyyələşdirilməsi
4. Əmək mühafizəsinin öyrədilməsi və təlimatların növləri
5. İstehsalat tozu və onun zərərli təsirindən mühafizə üsulları
6. İşçilərin kollektiv və fərdi mühafizə vasitələri
7. Səs-küyün insan orqanizminə təsiri
8. Elektrik cərəyanı ilə zədələnmənin əsas səbəbləri
9. Elektrik zədələnməsindən mühafizə üsulları və vasitələri
10. Mexaniki zədələnmələrdə və Sümük sınması zamanı ilk yardım.

XVI. İmtahan sualları :

1. Əmək mühafizəsi və təhlükəsizliyi fənninin inkişaf tarixi. Əmək mühafizəsi sahəsindəki nailiyyətlər.
2. Əmək mühafizəsi fənnində qəbul edilmiş terminlər və onların məzmunu.
3. Əmək qanunvericiliyində işlədilən əsas məfhumlar
4. Əmək hüququnun qanunvericilik mənbələri
5. Əmək Təhlükəsizliyi Standartlar Sistemi
6. İş vaxtı, istirahət vaxtı və işçilərin məzuniyyət hüquqları
7. İşçilərin və iş yerlərinin attestasiyası

Əmək şəraiti yaratmaq və düzgün işləmə

5

8. Əmək mühafizəsi tədbirlərinin planlaşdırılması və maliyyələşdirilməsi
9. Əmək mühafizəsinin öyrədilməsi və təlimatların növləri
10. Əmək mühafizəsi norma və qaydalarına dövlət nəzarəti
11. Əmək mühafizəsi qaydalarının pozulmasına görə məsuliyyətlər
12. Əmək gigiyenası və istehsalat sanitariyası haqqında anlayış
13. İstehsalat otaqlarının və iş yerlərinin mikroiqlimi
14. İstehsalat tozu və onun zərərli təsirindən mühafizə üsulları
15. İşçilərin kollektiv və fərdi mühafizə vasitələri
16. Səs-küyün insan orqanizminə təsiri
17. Səs-küydən mühafizə üsulları və səs-küydən fərdi mühafizə vasitələri
18. Titrəyişlərin insan orqanizminə təsiri və titrəyişlərlə mübarizə üsulları
19. Elektrik cərəyanı ilə zədələnmənin əsas səbəbləri
20. Elektrik cərəyanının canlı orqanizmə təsiri
21. Elektrik zədələnməsindən mühafizə üsulları və vasitələri
22. Mexaniki zədələnmələrdə və Sümük sınması zamanı ilk yardım.
23. Donma zamanı və Zəhərlənmədə ilk yardım
24. İstilik zərbəsində və yanma hadisələrində ilk yardım
25. Elektrik cərəyanı ilə zədələnmə zamanı ilk yardım.
26. Yanma, yanma üçün vacib olan şərait
27. Yanma qabiliyyətinə görə materialların təsnifatı
28. Konstruksiya və materialların odadavamlığı və Yanğın profilaktikası
29. Odsöndürücü maddə və tərkiblər
30. Yanğınsöndürmə avadanlığı və ləvazimatı

"Əməyin mühafizəsi" fənninin sillabusu 6007001 - "Aqronomloq" ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və "Texnologiya və texniki elmlər" kafedrasının 14 sentyabr 2017-ci il 01 sayılı protokolu ilə təsdiq olunmuş fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Texnologiya və texniki elmlər" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (15.05.2026-cı il, protokol №09).

Fənn müəllimi:		b.m. V.Ş.Quliyev
		m. A.A.Cəfərova
Kafedra müdiri:		dos. R.F.Əliyev